

Kmet, delavec
in obrtnik
maj bodo naro-
du vodnik!

Izhaja vsako sredo.

Merilnica:
za celo leto Din 30—
za pol leta „ 15—
za inozemstvo
za celo leto Din 50—
Inzerati po tarifu. — Pla-
manim vprašanjem naj
se priloži znamka za od-
govor. — Ne frankirana
plačila se ne sprejemajo.

Kmetijski list

Vsakdo vživa,
vse sadove
svojega dela in
marljivosti!

Rekopis se ne vra-
čajo. — Plača in toži
so v Ljubljani. — Ured-
ništvo in uprava je v
Ljubljani v Kolodvorski
ulici št. 7. — Telefon
utor. št. 2506. — Račun
pri poštni hranilnici
št. 14.194. ©

Kaj preživljajo kmetje?

Pričajuči članek lepo opisuje kmečke razmere v Nemčiji. Ker so razmere tam do malega take kakor pri nas, smo iz članka v nemškem listu povzeli glavne misli.

Kmet se prebujajo.

»Nobena stvar ne more naroda in njegove države tako globoko pretresti kot odločilni preokreti njegove kmečke življenjske podlage. Kmečke revolucije so od nekdanj najbolj nevarne revolucije, kar jih zgodovina pozna. Kakor mora vsaka stavba trdno biti zasidrana v materi zemlji, tako je tudi kmet tista naravna podlaga, na kateri mora biti zgrajeno zdravje in blagostanje naroda in njegova država in kultura. Če se ta podlaga omaje, obstoji nevarnost, da se cela stavba podre. V dobo vedno naraščajočega kmečkega pokreta stopa danes vsa Evropa — kmet se prebujajo povsod! V vzhodni Evropi so skoraj v vseh državah kmetje na tem, da prevzamejo moč in oblast v državi. Tudi visoko-industrijalnemu zapadu Evrope prerokuje znani narodni gospodar Werner Sombart pokmetenje. V Nemčiji, kjer je grozila pred 10 leti delavska revolucija, stopa kmečko vprašanje vedno bolj v ospredje. Naraščajoče nezadovoljstvo in nemir v kmečkih okrajih je najboljši dokaz, da preživljajo naši kmetje nekaj nenavadnega. Čeprav pa dandanes zelo mnogo pišejo o kmečkem vprašanju, vendar malo ljudi vidi in spoznava, da obstoji kmečko vprašanje pravzaprav iz dveh delov: Na eni strani je kmet prisiljen, da temeljito in iz osnove spremeni vse svoje gospodarsko mišljenje in naziranje, če hoče obstati, na drugi strani pa mora preokret v kmečkem gospodarstvu globoko pretresti vse notranje življenje kmetov. Navadno obravnavajo razni pisatelji le eno stran kmečkega vprašanja, in sicer kulturno ali notranje-življenjsko stran, včasih pa zopet le samo gospodarsko, čeprav je ravno gospodarski del važnejši in nujnejši. Tudi tisti namreč, ki kmetstvo visoko ceni le zaradi njegovih socioloških (družabnih) in kulturnih vrednot, ne sme prezreti važnosti gospodarske strani kmečkega vprašanja, kajti iz gospodarskega preobrata na kmetih izvira tudi kmečki družabni in kulturni preobrat. Kolikor nestalnejša je gospodarska podlaga kmetstva, toliko prej bo razpadlo vse življenje na kmetih. Vsaka kultura, tudi kmečka, sloni namreč na gospodarskem temelju in zato bo samo gospodarsko trden kmet dostopen za višjo izobrazbo in samo gospodarsko trden kmet bo kos nalogam, ki ga čakajo v celoti človeške družbe.

Glavne težave kmetov.

Visok davčni pritisk in zvišane javne dajatve, padajoče cene in slaba prodajna možnost so glavne težave, ki moré kmeta. Posledica tega so naraščajoči dolgovi, ki so že dosegli višino predvojnih dolgov (13—14 milijard zlatih mark). Za ta dolg pa je treba dandanes plačevati skoraj dvakrat tolikšne obresti kakor pred vojno. Vsled dolgov trpe res mnogo več velika posestva, ker morajo delati z najetimi delavci, kakor pa male kmetje,

tije, kjer so možni celo skromni prihranki, kakor to dokazujejo hranilne vloge v zadrugah in posojilnicah. Toda vseeno je naraščajoče zadolževanje najboljši dokaz, v kako resnem položaju se nahaja dandanes naše kmetijstvo.

Vzroke gospodarskih težav našega kmetijstva moramo iskati v prvi vrsti v posledicah vojne, ki so zadele vse gospodarstvo. Vse evropsko gospodarstvo je razbito, denarstvo evropskih držav je omajano zaradi visokih vojnih stroškov, ki jih Evropa še danes ni prebolela, potem gospodarski dvig Amerike in popolna preobrazba svetovnega trga. Nemčija mora poleg tega plačevati še vojno odškodnino. Posledice vojne občuti tudi kmetijstvo, kajti gospodarstvo enega naroda je enoten organizem. Če boleha cel organizem, so bolni tudi posamezni njegovi deli. Ni mogoče, da bi se enemu stanu godilo dobro, drugim pa slabo. Vojna in padajoča vrednost denarja sta prva vzroka današnje agrarne krize. Mestno prebivalstvo živi sicer še vedno v krivi veri, da so kmetje zaradi padajoče vrednosti denarja obogateli. V resnici pa temu ni tako. Kmetje so pač ohranili svoje kmetije in so se rešili začasno svojih dolgov, uničena pa je bila povsod obratna glavica. Ta nesreča je zadela tudi obrtnike. Uničenje vrednosti obratnega kapitala je bil za kmete in za obrtnike najhujši udarec.

Zaradi vojnih bremen so davki v Nemčiji še enkrat večji kot so bili pred vojno. Ta davek morajo nositi tudi kmetje. Poleg tega pa tlačijo kmete še posebno davčno vprašanje, ki izvira iz napačne razdelitve javnih bremen na državo, deželo in občino. Odkar ima Nemčija zopet urejeno valuto, poskušata država in dežele prevaliti večino bremen na občine. Stroške za ceste in šole so prevalili na okraje in občine (v Nemčiji, op. ur.). Na ta način pa je razdelitev javnih bremen postala krivična, ker so kmečki okraji in občine vsled tega mnogo na slabšem kot velemestne občine. Denarja je na kmetih mnogo manj kakor v mestih, ker kapital kroži na kmetih počasneje kot v mestni industriji. Dalje ni pravično, da morajo kmečke občine vzdrževati ceste, ki jih razdirajo velemestni avtomobili. Zato je bila zahteva pravična, naj prevzame stroške za ceste in šole dežela in država. Meščani sicer trdijo, da ni pravično, da bi oni pomagali plačevati stroške za šole tudi na kmetih; resnica pa je, da odhaja mnogo kmečkih otrok v mesto, kjer pomagajo množiti mestno bogastvo.

Važno vprašanje je tudi to, ali more davkoplačevalec naloženi mu davek prevaliti na druge, ali pa ga mora res sam trpeti. Prevalitev davka pa je v glavnem le vprašanje gospodarske organizacije. Kolikor močnejša je gospodarska organizacija, toliko lažje se da prevaliti davek. To vidimo pri industrijskih sindikatih in kartelih. Ti znajo cene nastaviti tako, da je v ceno produktov vračunan že tudi naloženi davek. Sindikati in karteli pa znajo zaradi svoje krepke organizacije cene držati tudi takrat, če cene padajo, dočim to pri svobodni konkurenci ni mogoče. Po urad-

nih poročilih so cene od l. 1928 do l. 1929 v prosti konkurenci padle za več točk, dočim so znali karteli cene vseeno držati na stari višini. Dandanes so najbolj močni industrijski karteli za proizvodnjo surovin, polfabrikatov in v veletrgovini, torej ravno v onih skupinah, od katerih je kmet najbolj odvisen. Glede kmečkih pridelkov pa vlada popolnoma svobodna konkurenca. Tako nastane sledeče razmerje: Kmet dobi za svoje pridelke »svobodno« tržno ceno, kakor nastane vsled ponudbe in povpraševanja, za svoje potrebščine pa mora plačati vezane cene, ki stoje mnogo višje od navadnih tržnih, ker jih diktirajo karteli. Položaj kmetov poslabšujejo tudi prekupci. V mestih vse mrgoli trgovcev z živili, ki ne prodajo mnogo, zato pa so cene pri njih znatno višje kakor na kmetih naravnost. Meščani morajo torej svoj živež plačevati zelo drago, kmet pa dobi prav malo.

Dalje je treba računati z dejstvom, da je agrarna kriza v Nemčiji (in tudi pri nas, op. ur.) le del svetovne agrarne krize. Ko je med vojno in po vojni vladalo veliko pomanjkanje živil, so prekomorske dežele svojo kmečko produkcijo silno razširile in dvignile. Zaradi tega lahko danes ameriški kmetje (farmarji) z vso silo pritiskajo na naš trg. Nemčija je prišla vsled tega pritiska v jako neugoden položaj. Če je hotela prodati svoje industrijske izdelke, je morala pustiti tuje žito v deželo. Tujega žita je prišlo v deželo dovolj, domači pridelek pa je ostal neprodan, ker ni mogel konkurirati s tujimi cenami. Še hujše pa je bilo to, da se nemški kmečki produkti tudi glede kakovosti s tujimi pridelki niso mogli meriti.

V takih razmerah mora pomagati država. Pomaga lahko s pametno davčno politiko. Kmetje hočejo predvsem enostaven davek, ne pa obilico davkov, od katerih nekateri niti stroškov ne pokrijejo. Za kmete bi bil najboljši en sam davek, namreč zemljiški davek na podlagi rodovitnosti zemlje. Dalje imajo kmetje pravico do pametne trgovske politike. V to poglavje spadajo carine. Kmetje pa morajo pomisliti, da jim zaščitna carina nič ne koristi, če se ne dvigne ob enem tudi kupna moč meščanstva in delavstva. Obveljati bi moralo načelo, naj ljudje rajši kupujejo domače proizvode kot tuje, zlasti če je domače blago enako dobro. Kmetijski strokovnjaki pa danes spoznavajo, da se s samo carino kmetom ne da pomagati. Kmetje si morajo pomagati v prvi vrsti sami.

Samopomoč je dvojna. Mogoče je prvič izboljšati kakovost pridelkov in pridelovati to, kar ljudje dandanes potrebujejo. Na to smo mi doslej premalo pazili. Mi smo gledali le na to, da povečamo produkcijo, nismo pa gledali na kakovost. Če bi n. pr. mleko prodajali po kakovosti (po množini maščobe) in ne na litre brez ozira na kakovost, bi dosegli znatno boljše cene. Dalje ne smemo prezreti, da se ljudje dandanes drugače hranijo kot pred desetletji. Moderna tehnika je človeka skoro popolnoma osvobodila težkega dela, ki ga opravlja stroj. Zato pa današnji svet ne potrebuje več toliko »težke« hrane (črnega kruha in krompirja) kot nekdanj. Današnja hrana zahteva meso, mleko, jajca, sadje in zelenja-

vo. Če kmetje s to izpremembo ne bodo računali, naj se ne čudijo, če svojih pridelkov ne morejo prodati.

Potrebna pa je tudi organizacija prodaje. Odlični strokovnjak je rekel: »Carine lahko zadržujejo samo zunanji trg, domačega trga pa ne morejo uravnati, ker je domača konkurenca včasih hujša kakor tuja.« Mi doživljamo vsako jesen pojav, kako vsi kmetje naenkrat vržejo vse svoje pridelke na trg, kar seveda potisne cene navzdol. Če bi imeli organizirano prodajo, tega ne bi bilo. Če pa bi bila prodaja organizirana, bi lahko stopila v stalno zvezo z veletrgovino v mestih. To se tiče predvsem mleka, sira, masla in jajc. Seveda zahteva veletrgovina vedno dovolj blaga in v isti kakovosti. To pa se da doseči le z združeno organizacijo. V tej točki smo pa še daleč zadaj.

Združna prodaja je razmeroma lahko izvedljiva za žito, mleko in mlečne izdelke, jajca in sadje; težje gre z živino. Najvažnejše

pri združni prodajni organizaciji pa je, da vodijo prodajne zadruge kmetje sami. Če se prepusti vodstvo takih zadrug ljudem, ki niso kmetje, se prerado zgode nesreče. Za nadarjene kmečke sinove se odpira tukaj bogato polje udejstvovanja, zlasti za take, ki nimajo upanja na lastno kmetijo.

Končno še eno besedo o nezdravem veleposestvu. Na obstoju veleposestev kmetijstvo ni prav nič interesirano, ker je dokazano, da je pridelek na hektar večji pri malih kmetijah kakor pri veleposestvih.

Ljudska samopomoč

v Mariboru sprejme za slučaj smrti in doživetja vse zdrave osebe od 1. do 90. leta in izplača do največ **Din 53.000 na podporah.** Zahtevajte brezplačno pristopno izjavo.

Značaj in pomen Kmetijske družbe.

Ves napredek človeške družbe je tesno združen z organizacijo. Kolikor bolj človeška družba napreduje, toliko bolj se cepi in navidezno razdružuje ali specializira, na drugi strani pa se zopet tako razcepljeni deli združujejo v harmonično celoto.

Združevati sorodne moči k skupnemu delu, od katerega ima tudi posameznik največ haska, to je namen in pomen organizacije, tudi kmetijske. Združujejo se živinorejci, združujejo se mlekarji in sirarji, združujejo se čebelarji in sadjarji itd., da s skupnim delom dosežajo z najmanjšimi stroški največje uspehe.

Organizacije so pa lahko dvojne: prostovoljne ali pa prisilne.

Prostovoljne organizacije temelje na principu lastnega spoznanja, da je združevanje koristno celoti. Skupina ljudi, ki jih vežejo isti ali vsaj sorodni interesi, se združi sama, brez vsakega vnanjega pritiska, in si postavi sama svoja pravila in načela, po katerih upa doseči svoje cilje. Vsak član prostovoljne organizacije se prostovoljno pokori skupnim pravilom in prostovoljno pomaga organizaciji s svojim delom in s svojimi prispevki do procvita in napredka.

Na principu (načelu) prostovoljne in svobodne organizacije temelje vsa zasebna društva, pevska in telovadna društva prav tako kakor strokovna in tudi kmetijska. Taka društva si postavijo svoja pravila sama po svoji volji, dolžnost oblasti pa je, da pazi, da so pravila v skladu z občimi interesi celote. Ako niso, jih oblast pač ne potrdi.

Društva (udruženja) take vrste imenujemo zasebna ali privatno-pravna.

Imamo pa tudi društva (udruženja) in organizacije, ki ne temelje toliko na lastnem spoznanju koristnosti in na prostovoljnosti, ampak na spoznanju le nekaterih ljudi, da bi bila ta ali ona udruženja koristna za vse. Ako spoznanje koristnosti ene ali druge organizacije prodre tudi v merodajnih krogih, ki razpolagajo z državno močjo, takrat se gotovo skupino ljudi lahko prisili z močjo zakona, da morajo postati člani ene ali druge organizacije. Take prisilne organizacije so n. pr. Trgovske zbornice, Bolniške blagajne in Delavske zbornice. V teh organizacijah mora biti včlanjen vsak trgovec, obrtnik in delavec.

Poglaviti znaki prostovoljnih društev (udruženj) so po naravi stvari prostovoljno članstvo, potem vzdrževanje organizacije na podlagi po prostovoljnem sporazumu določenih prispevkov ali pa iz dohodkov skupnih podjetij organizacije in spoštovanje prostovoljno določenih in od oblasti potrjenih pra-

vil. Prostovoljen je torej pristop, prostovoljno je določena višina članarine in prostovoljen je tudi odstop članov.

Na drugi strani pa ima vsako društvo, ki temelji na načelu prostovoljnosti, brezdvomno pravico, da ali po svojih predstavnikih (odboru) ali pa kot celota (občni zbor) odloča po svojem prostovoljnem preudarku, koga hoče sprejeti za svojega člana in koga ne.

Poglaviten znak obveznih (obligatornih) udruženj pa je prisilnost, izrečena na podlagi zakona. Trgovec mora biti član Trgovske zbornice, ker ga na to obvezuje zakon, in ravno tako mora biti vsak delavec član Bolniške blagajne in Delavske Zbornice, če mu je to osebno prav ali pa ne. O kaki prostovoljnosti tu ni govora. Vsak član katerekoli obvezne organizacije mora dalje plačevati svoj oblastveno določeni letni (mesečni, tedenski) prispevek za vzdrževanje ustanove, kateri pripada, in če se brani plačila, ima udruženje zakonito pravico in dolžnost, da dolžni znesek uradno iztirja tudi z eksekucijo. Dolžne prispevke pobira obvezno udruženje potom oblasti (davkarji), navadno v obliki doklad na državni ali deželni davek.

Posledica obveznosti pri takih udruženjih pa je, da vodstvo (odbor) ne sme in ne more nikomur odreči sprejema, kdor dokaže pogoje za sprejem.

Iz vseh zgoraj navedenih podatkov pa sledi, da so vse kmetijske organizacije in društva pri nas prostovoljnega značaja. Član te ali one kmetijske zadruge (blagovne ali kreditne) postane le, kdor to prostovoljno hoče; član čebelarskega, sadjarskega ali vinogradniškega ali živinorejskega društva postane le ta, kdor to prostovoljno hoče in če ga seveda društvo prostovoljno sprejme. Vsa ta društva se morajo načeloma vzdrževati s svojimi po svobodnem preudarku določenimi članarinami, ki jih vsak prostovoljno plačuje brez eksekucije, ali pa z dohodki društvenih, oblastno dovoljenih in odobrenih podjetij. Tudi razne podpore, ki jih od slučaja do slučaja prejema taka društva od strani javnih oblasti, so prostovoljni in ne obvezni prispevki, do katerih nobeno društvo (organizacija) nima zakonite pravice.

Tako spada tudi Kmetijska družba v vrsto prostovoljnih ali privatno-pravnih društev. Nihče ni obvezan po zakonu, da postane njen član, tudi članarine ne more Družba pobirati preko davkarji ali celo z eksekucijo, ravno tako pa tudi staro članstvo ni primorano vsakega sprejeti med-se, kdor se prijavi, ampak le onega, ki ga prostovoljno hoče.

Kljub temu jasnemu pravnemu položaju

pa se je zgodilo, da so mnogi smatrali Kmetijsko družbo za javno-pravno ustanovo, ki mora n. pr. sprejeti za člana vsakogar, kdor se prijavi. Kako je do tega prišlo?

Kmetijska družba je jako stara kmetijska strokovna organizacija (nad 160 let!) in je bila dolga desetletja tudi edina naša kmetijska organizacija, katere člani so bili navadno najumnejši in najnaprednejši kmetovalci. Ni torej nič čudnega, če so se razne oblasti, zlasti pa zakonodajne, v mnogih slučajih obračale na vodstvo Kmetijske družbe za nasvete in za strokovna mnenja. Kmetijska družba se je takim pozivom v interesu kmetijstva vedno rada odzivala in baš tesno sodelovanje Kmetijske družbe s poklicnimi oblastmi je nedvomno vzbudilo med ljudmi v teku časa mnenje, da je Kmetijska družba neke vrste javno-pravna ustanova. Treba pa je pri vsem tem poudariti, da so bila vsa na naslov raznih javnih oblasti oddana mnenja Kmetijske družbe pač le mnenja in neobvezni nasveti brez zakonite moči — če je oblast hotela nasvete upoštevati, jih je lahko, lahko jih je pa tudi zavrgla.

Ker je torej Kmetijska družba privatno-pravna in ne javno-pravna ustanova, se pa mora tudi vzdrževati iz lastnih sredstev. Javne oblasti in javni zastopi jo denarno podpirajo, če jo hočejo; zakonite obveznosti ni! Od lastnih sredstev je najvažnejša članarina (20 Din letno), potem dohodki prihranjenega in prigospodarjenega premoženja in končno dohodki iz tekočih blagovnih poslov.

Kmetijska družba je v teku dolgih desetletij silno mnogo storila za pouk kmetovalcev in društveno glasilo velja izključno le kmetijskemu pouku. Toda noben pouk ne velja nič in ne koristi nič, če se ga ne uveljavi v praksi. Od samega pripovedovanja o koristnosti umetnih gnojil ne bo nobena njiva več rodila, ampak je treba pravo gnojilo res na njivo natrositi. Kje pa naj kmet to gnojilo dobi? Kam se naj obrne, da ne bo osleparjen ne glede cene in ne glede kakovosti? Jasno, da so se obračali na svojo Kmetijsko družbo, kateri so zaupali in ki je imela tudi vsa sredstva na razpolago, da kmetom zajamči dobavo poštenega blaga. Tako se je po naravi same stvari v okviru Kmetijske družbe počasi razvil blagovni oddelek, ker so ga pač člani sami hoteli imeti in razvoj blagovnega oddelka dokazuje, kako silno je bil potreben! Vzdrževanje in vodstvo blagovnega oddelka in preiskava blaga pa stane denar in če noče Kmetijska družba zvišati članarine, mora pač skromno zaslužiti pri blagu, če hoče sploh delovati in živeti. In če ostane kakšen prebitok pri poslovanju, Družba tega premoženja ne zapravi, ampak ga obrača zopet v korist svojih članov, ki so edini lastniki družbinega premoženja, in o gospodarstvu s tem premoženjem Družba polaga vsako leto tudi javen račun. Treba je le pazljivo prebrati letno poročilo Družbe, da vsak vidi in presodi, kam in kako se obrača društveno premoženje. Kdorkoli presoja delovanje Kmetijske družbe mirno in preudarno, mora priznati, da je Kmetijska družba slovenskim kmetom potrebna baš v taki obliki, kakoršna je, in če je ne bi bilo, bi jo bilo treba ustanoviti danes.

Kmetijska družba je potrebna in bo potrebna tudi, če dobimo kedaj Kmetijsko zbornico. Potrebna bo ravno zaradi svojega blagovnega oddelka in strokovnega pouka, ki ga daje svojim članom. Naloge bodoče Kmetijske zbornice pa bodo vse drugačne. Značaj Kmetijske zbornice ne bo toliko strokoven, ampak bo bolj političen. Naloga vseh zbornic (trgovskih delavskih in kmetijskih) je v tem, da vplivajo na zakonodajo in da v zakonodavstvu varujejo interese svojega staleža. Trgovska zbornica ne uči svojih članov tehtati sladkorja in Delavska zbornica ne uči delavcev šivati obleke in tudi Kmetijska zbornica se ne bo pečala z dobavo umetnih gnojil, ampak

njena naloga bo, varovati kmečke interese v zakonodaji. Današnja Kmetijska družba pa ima povsem drugačen delokrog, ona ima strokoven delokrog, in zato bo morala ostati v svojem bistvu takšna kot je (ali pa še boljša) tudi potem, ko bomo dobili javno-pravno ustanovo Kmetijske zbornice, kjer bo moral biti včlanjen vsak kmetovalec in za katero bo moral plačevati svoje prispevke na davkih, tudi pod eksekucijo.

Naše pereče socialnogospodarsko vprašanje.

Sicer je žalostno, da se v ta, toli širokotežen problem gleda običajno s tako plitvega stališča, vsled česar je potrebno, da kmetje sami pokažemo na vzroke, kateri izvirajo baš iz naših nesijajnih razmer. Zato nas v tem prizadevanju ne sme ovirati pomanjkanje časa, prilike in sposobnosti, ne smemo pa se ustrašiti tudi drugih ovir, ako hočemo z resnico na dan. Da smemo v tem prizadevanju računati tudi na pomoč inteligence, katera še ima sree in voljo, odločno nastopiti v bran zoper vse, kar je nezdravega in pogrešnega, vidimo tudi iz uvodnih člankov v zadnjih številkah »Kmečkega Lista«, katere pošilja č. g. Kalan iz Nemčije, katere ljudstvo čita z velikim navdušenjem. Upamo, da ni daleč čas, ko bodo odločno stopili v naš pokret tudi oni, kateri do danes iz tehničnih vzrokov niso smeli pokazati, da čutijo in vidijo, kaj je in kaj ni prav. Mi jim kličemo: »Pridite vsi, ki ste dobre volje, mi vas pričakujemo! Ne bo vam manjkalo dela in ne jela!»

Pa tudi sami kmetovalci se moramo stalno »vtikati« in po svojih močeh prispevati v izboljšanje naših razmer. Saj imamo vsak trenutek praktično opraviti s položajem, v katerem se nahajamo. Ni pa zadosti, ako svoje težnje in morebitne izhode iz njih obravnavamo v svoji družini ali v sosesčini privatno, ampak je treba, da te svoje misli podajamo na javno pozornico, ker šele tu utegne postati naše mnenje koristno!

Tako je n. pr. do zadnjega časa prevladovalo načelo da naš spas leži v povišani proizvodnji. Ako smo n. pr. pregledovali našo strokovno literaturo, ali poslušali govornike na predavanjih in tečajih, se nam je ob takih prilikah običajno vsiljevala domneva, da gg. predavatelji nimajo toliko volje pomagati s povečano produkcijo kmetu-producentu, kakor njegovemu odjemalcu-konsumentu, ozir. prekupcem. V takem slučaju smo sami med seboj sicer modrovali, da je prej treba skrbeti za odjemalca, kateri bo naše proizvode primerno plačal — nismo pa tega tako javno zahtevali kakor so oni brezpogojno zahtevali zvišanje produkcije! Posledica te naše nedoslednosti bo, da bomo — a deloma že smo — preje imeli blaga v preobilici, predno bo pripravljeno za njega primerno vnovčevanje. Zato je skrajni čas, da v tem ne le več razmišljamo, ampak tudi pričnemo z resnim delom, da ta nedostatek čimpreje popravimo. Saj nam bodo pri tem delu tudi oblasti brez dvoma šle na roko.

Res imamo morda premalo upogleda v svetovno trgovino — in takih nas je žal preveč —, vendar pa stavim glavo, ako v današnjih težnih razmerah dvignemo produkcijo n. pr. mleka za 50% (a to z močnejšimi krmili utegnemo doseči v prav kratkem času že z danes obstoječimi mlekaričami) napravimo s tem v lastno gospodarstvo le še globokejšo rano — večjo izgubo. Saj je mleka, kakor njega izdelkov že danes nekako toliko na trgu, kolikor se ga konsumira. Ker ga v obstoječi carinski politiki izvažati ne moremo, bi vsled prevelike ponudbe brez dvoma sledilo pada-

Med 7 prednostmi ena :

**Slike za
izrezati!**



Praktično za perilo in lep dar za drage
malčke s slikami za izrezati daje

Schichtovo Terpentinovo Milo



nje cen. Ker pa je neizpodbitno dejstvo, da nas že danes stane liter mleka več nego mu je tržna prodajna cena, je »uspeh« jasen!

Kakor z mlekom, tako je z drugimi proizvodi. Zlasti se letos opaža utemeljitev gornje trditve pri vinarstvu, hmeljarstvu, krompirju itd. Ker je bil vsled lanske suše, odnošno hude zime, v kateri je krompir zmrznil, marsikdo prisiljen seme à Din 2— za kg kupiti in je radi pomanjkanja hlevskega gnoja nabavil tudi umetna gnojila, je v nadi na uspeh vložil precejšen obratni kapital. Če poleg tega tudi ni razpolagal z lastnimi delavnimi močmi — katere pa tudi niso zastoj — je moral najemati tuje delavce v svrhu saditve, obdelovanja in spravljanja krompirja. Sedaj pa, ko bi moral prejeti plačilo za trud in povrnitev stroškov, pa ga niti po sramotno nizki ceni ne more spraviti v

denar. Ali naj ga krmi prašičem, kateri v danih tržnih razmerah niti drv ne plačajo (v kolikor se zredijo — v toliko jim pada cena) a to zopet vsled preobilice blaga. Dobro pri vsem tem je le dejstvo, da kmetje ne računamo obresti vložene glavnice, delo, davke, zavarovalnino, amortizacijo itd., kar dela vsak drug pameten in previden podjetnik.

Vendar pa kljub vsem tem poraznim ugotovitvam ne smemo vreči puške v koruzo — treba nam je le pogledati dejstva, kakoršna so, ter na podlagi tega napraviti načrt za bodočnost!

Ker pa sami ne zmoremo vsega — tega tudi nikdo ne mara zahtevati — imamo pa za to nastavljeni strokovnjake, kateri naj nam pripravijo tozadevna navodila in pojasnila.

Kakor sem že v prejšnjem članku pod gornjim naslovom poudarjal, je jeden glavnih

izhodov iz našega kritičnega položaja — industrializacija kmetijstva. Zatem pa nam bo šele kazalo delati na čim jačjem povečanju produkcije, ko nam bo zagotovljeno vnovčenje odvišnjega blaga. Na drugi strani pa bomo — zlasti v sezonsko obratovanih tvornicah — zaposlili v zimskih časih naše razpolagajoče delovne moči, s čimer bo ustavljen naval z dežele v mesta, a odprt nov niz prepotrebnih dohodkov, s katerimi šele bo mogoče naša gospodarstva vsestransko modernizirati ter socialno, higijensko in kulturno dvigniti kakor je nujna življenjska potreba.

Sedaj, ko so se po modrem činu Nj. Vel. politične strasti že nekoliko pomirile, se pogumno poprimimo gospodarskega dela. Vsa

naša energija naj okrepečana s krepko voljo dela na to, da postanemo zdravi in krepki, od česar zavisi napredek, blagostanje in s tem stremenje po vseh ostalih kulturnih vrednotah.

Tine.

Izvirne francoske pastilje

VALDA

proti nahodu, kašlju in katarju.

— Prodajajo vse lekarne in drogerije. —

Pospeševanje kmetijstva.

(Nadaljevanje.)

Naprave za pospeševanje kmetijstva.

Novi zakon določa tudi celo vrsto koristnih naprav, ki naj služijo pospeševanju kmetijstva. Take naprave so »srezki razsadniki« (okrajne drevesnice), propaganda (kmetijski strokovni pouk), vzorne kmetije, sodelovanje z znanstvenimi zavodi in zadružne naprave.

»Srezki razsadniki«.

§ 11 določa: V območju vsakega sreza mora obstajati »srezki razsadnik«, velik vsaj dva hektara, na vidnem in kmetovalcem lahko dostopnem kraju. Kjer takega še ni, se mora potrebno zemljišče izločiti iz občinskega pašnika ali drugega javnega zemljišča ali pa se, če takega ni, na primernem mestu zakonito razlastiti v korist občin, ki prispevajo k stroškom za nabavo zemljišča. Na način, kakor je to določeno v členu 194. zakona o notranji upravi, in z uporabo sredstev, ki se določajo v § 47. tega zakona, se morajo postaviti na tem zemljišču potrebne zgradbe in naprave, da je moči pridelovati v razsadniku čim večje število in čim boljše vrsto sadnih dreves, trt in zelenjave za presajanje, ki jih je razdeliti med prebivalstvo. V razsadniku je treba namestiti čim večje število plemenske govede in drobnice za oplemeničevanje domačih živali one krajine. V razsadniku je treba razen tega gojiti kulturne rastline, najprimernejše za to krajino, in napravljati poskuse z gojenjem novih vrst rastlin, poskuse z obdelovanjem in gnojenjem zemlje — vse to, da se okoliškemu prebivalstvu očitno pokaže uspeh boljših delovnih metod.

Propaganda.

§ 12 določa: »Zaradi propagande med prebivalstvom mora obhoditi srezki kmetijski referent v dobi od dne 1. marca do dne 1. novembra vsakega leta vsaj vsak mesec enkrat vse občine sreskega območja, da prihaja tam s prebivalstvom v neposredno dotiko, da zahaja v njih hišne okolišče, na vrtove, polja itd., ter dajati na licu mesta svete in poučila, zaistiševati njih potrebe in si prizadevati, da jim ugodi. Zaradi teh obhodov sreskega območja mora odrediti sreski načelnik, ko je zaslišal predlog sreskega kmetijskega referenta, v kakšnem redu naj daje vsaka občina sreskemu kmetijskemu referentu potrebni voz za njegovo potovanje po občini.

Sreski kmetijski odbor sme skleniti, da se nabavi iz sredstev občinskih kmetijskih skladov konj za ježo ali, kjer so ceste dobre, mehansko vozilo. Sreski kmetijski referent ga mora v tem primeru uporabljati ter ga vzdrževati iz potne povprečnine, ki se mu določi po členu 106. zakona o notranji upravi z dne 19. junija 1929. Natančnejše odredbe o tem določi minister za poljedelstvo s pravilnikom.

Vzorne kmetije.

§ 13 določa: »Za vzorne kmetovalce se jemljejo v prvi vrsti taki kmetovalci, ki imajo svojo lastno kmetijo in ki so uspešno dovršili

nižjo ali srednjo kmetijsko šolo; samo če takih ni, se smejo jemati tudi drugi kmetovalci, vneti za napredek, dobrega glasu, zlasti če se odlikujejo v zadružnem poslovanju.

Vzorni kmetovalci morajo urejati gospodarjenje na svojem posestvu po gospodarski osnovi, ki jo določijo skupno s sreskim kmetijskim referentom in ki jamči za največji ekonomski možni uspeh po razmerah te krajine. Vzorni kmetovalci dobivajo v prvi vrsti knjige in časopise, plemensko živino, seme, umetna gnojila, stroje, sadno drevje, obrambna sredstva zoper škodljivce i. dr.; vse to se deli zaradi propagande med prebivalstvo ob pogojih, ki pa morajo biti nekoliko ugodnejši od pogojev, ob katerih morejo nabavljati iste predmete ostali kmetovalci po zadružnih napravah ali po oblasti.

§ 14 določa: »V srezih, v katerih se ne bi pokazal uspeh pri vzornih kmetovalcih, sme dopustiti po § 13. minister za poljedelstvo po sklepu sreskega kmetijskega odbora in na predlog velikega župana, da se odda sreski razsadnik ob pogojih, prilagojenih krajevnim razmeram, kmetijskemu referentu, da uredi na njem vzorno kmetiško gospodarstvo. V tem primeru ima srezki kmetijski referent pravico, gospodariti v razsadniku brez posebne subvencije na svoj račun in svojo korist, kakršna so pač tla, podnebje in ekonomske možnosti kmetovalcev v okolici, da ga morejo nasledovati tako v izboru kultur kakor tudi v metodi obdelovanja tal in živinoreji.

Tako delovanje ne sme kmetijskega referenta nikakor odvracati od njegovih drugih, zlasti uradnih dolžnosti, določenih v členih 28, 29 in 49 zakona o notranji upravi z dne 19. junija 1929. Prav tako se ne sme s takim uporabljanjem srezkih razsadnikov krniti njih glavni namen po § 11 tega zakona.

§ 15 določa: Natančnejše odredbe o prvi ureditvi in upravljanju srezkih razsadnikov vobče, posebno pa onih, ki bi se oddajali v ukoriščanje sreskim kmetijskim referentom zaradi vzornega kmetijskega gospodarjenja, kakor tudi za primer, da se premeste, določi minister za poljedelstvo s pravilnikom.

Zimski in drugi tečajji.

§ 16 pravi: Srezki kmetijski referent mora prirediti v času od dne 15. oktobra enega leta do konca meseca februarja prihodnjega leta po vrstnem redu, ki ga določi vnaprej sporazumno z občinskimi odbori in z odobritvijo pristojnega sreskega načelnika, vsako leto vsaj v eni občini tečaj iz gojenja rastlin in živali. Ti tečajji trajajo vsaj šest tednov, smejo pa se podaljšati tudi do štirih mesecev. Pri teh tečajjih morajo sodelovati tudi higijenski, veterinarski in šumarski referenti sreskega načelnikstva, učitelji bližnjih kmetijskih šol in drugi učitelji. Ti tečajji se smejo po želji prebivalstva razširiti tudi na predmete, ki niso strogo kmetijskega značaja, ki pa utegnejo pospeševati občo izobrazbo in izboljševanje življenja na kmetih.

Razen teh občekmetijskih tečajev se morajo prirediti po aktualni potrebi tudi krajsi tečajji za poučevanje prebivalstva v praktičnih delih, kakor v cepljenju sadnih dreves in trte, v obrambnih metodah zoper škodljivce, v proizvodnji masla in sira, v sušenju sliv, pripravljanju hmelja in podobnih poslih. V ta namen dodeljuje oblast ali ministrstvo za poljedelstvo srezom po potrebi potovalne učitelje, ekonome in strokovne uslužbenice.

Posebni tečajji se morajo prirediti za gospodinjska ženska dela po možnosti v zvezi z učnimi tečajji osnovnih šol. Kjer to dovoljujejo talne razmere, se morajo prirediti potovalni tečajji, zlasti potovalne gospodinjske šole (catedre ambulante).

Natančnejše odredbe o načinu poučevanja v teh tečajjih in o pokrivanju stroškov določi s pravilnikom minister za poljedelstvo. V vsakem primeru, kjer morejo služiti za take tečajje prostori osnovne šole, se morajo ti prostori, ne da bi se oviral redni pouk, odstopiti brezplačno, ta občina pa mora trpeti stroške za postrežništvo, kurjavo in razsvetljavo tečajev.

Sodelovanje s kmetijskimi napravami in znanstvenimi kmetijskimi zavodi.

§ 17 pravi: Državne in samoupravne kmetijske šole, kobilarne in kontrolne postaje, državna in samoupravna posestva, razsadniki, postaje in laboratoriji, higijenski zavodi in vse podobne naprave morajo podpirati delovanje srezkih kmetijskih referentov v svojem področju s tem, da jim pomagajo prirediti tečajje, da prepuščajo material za razkazovanje, da tolmačijo in predočujejo posetnikom tečajev ali ekskurzij delo na njim poverjenih objektih, da jim dajo statistične ali druge podatke itd.

Srezki in oblastni kmetijski referenti se smejo v strokovnih vprašanjih neposredno obračati na one znanstvene zavode na kmetijskih in veterinarskih fakultetah, ki jih ministrstvo za poljedelstvo sporazumno z ministrstvom za prosveto posebno podpira v ta namen. Ti znanstveni zavodi pa imajo poleg dolžnosti, dajati v okviru njim dane podpore brezplačno zahtevane svete, tudi pravico, zahtevati neposredno od omenjenih referentov njim potrebni material za raziskovanje kakor tudi knjigovodstvene, statistične in druge podatke.

§ 18: Znanstveni zavodi, omenjeni v prednjem paragrafu, so poklicani, sodelovati pri vseh poslih za pospeševanje kmetijstva. Minister za poljedelstvo sme postavljati poedine posle svojih organov kakor tudi dela na poskusnih in kontrolnih postajah, na posestvih in posebne propagandistične ukrepe pod neposredno vodstvo teh zavodov — sporazumno z ministrom za prosveto in ob posebnem zavarovanju sredstev za to poslovanje. Natančnejše določi o tem s pravilnikom minister za poljedelstvo sporazumno z ministrom za prosveto.

Zadružne naprave.

§ 19 veli: Srezki in oblastni kmetijski referenti morajo biti v čim tesnejši zvezi z zadružništvom.

Poučevati morajo prebivalstvo, kako naj ojačujejo svoje posamezne nedostatne moči z združevanjem; izpodbujati morajo ustanavljanje zadrug vsake vrste, kjer jih še ni, služiti s strokovnim svetom in delom pri ustanavljanju in poslovanju zadrug ter uporabljati pri svojem delovanju zadružne naprave, kjerkoli so.

Prav to velja tudi za gospodarske (kmetijske, kmetijske) in druge strokovne kmetijske družbe, ki si prizadevajo, pospeševati kmetijstvo ali njegove poedine grane.

Pri nobeni teh naprav ne sme sodelovati referent kot član ali kakršenkoli funkcionar, ampak samo kot svetovalec.

Organizacija banske uprave.

Dne 7. novembra je Nj. Vel. kralj podpisal zakon o ureditvi nove banske uprave. V tem zakonu je določena razdelitev na oddelke in odseke, določeni so pomožni uradi in kompetence uradništva. Rečeno je tudi, da se bodo ustanovili banski sveti, ki bodo šteli po 20—30 članov. V Dravski banovini bo štel banski svet 20 članov. Za člané bodo imenovani odlični zastopniki gospodarskega in socialnega življenja na predlog banov.

Med oddelki je za nas najvažnejši kmetijski oddelek. Ta bo upravljal vse posle, ki se nanašajo na pospeševanje kmetijstva, sadjereje, vinogradništva, živinoreje, ribarstva itd. V njegovo kompetenco spadajo uvoz plemenite živine, semen in umetnih gnojil, dalje kontrolni in vzorni kmetijski posli, semenogojne stanice in slični kmetijski zavodi, nadzorstvo nad zadrugami in agrarnimi zajednicami, ustanavljanje in urejanje nižjih poljedelskih šol ter kmetijskih in gospodinj-skih tečajev, komasacije zemljišč, kmetijska statistika v banovini, poljska policija, uprava državnih in samoupravnih posestev itd.

Dalje spadajo v kmetijski oddelek vsi veterinarski posli, ki niso izreono pridržani poljedelskemu ministru, izvajanje agrarne reforme, kolonizacije ter izvrševanje zakonov o šumarstvu, lovu in hudournikih. Kmetijski oddelek nadzoruje gozdarske šole in tečaje, gospodarstvo državnih in samoupravnih gozdov, dovoljuje parcelacijo gozdov do 500 ha, izsekavanje gozdov, izvoz žive divjačine, nagrade za zatiranje škodljive divjačine, sestavlja načrte in proračune za ureditev hudournikov ter odobrava te načrte in proračune do zneska 500.000 Din.

Ukinjajo se tudi agrarne direkcije v Ljubljani in Zagrebu ter drugod. Njihovi posli preidejo na banske uprave.

Važna izjava bana g. Serneca.

V ponedeljek, dne 11. t. m. je ban gosp. Sernece prevzel svoje posle. Pred zbranim uradništvom je imel govor, iz katerega objavljamo sledeča dva odstavka. Uvodoma je rekel:

Po zaupanju našega presvitlega vladarja Nj. Vel. kralja Aleksandra I. sem postavljen za bana Dravske banovine. Ko prevzemam to dostojanstvo, izjavljam, da se bom pri izvrševanju svojih poslov držal strogo zakona in absolutne nepristranosti. Predvsem pa bo moje delovanje usmerjeno po intencijah našega prevzvišenega gospodarja, ki jih je jasno in nedvoumno izrazil domovini in širnemu svetu s kraljevskim aktom z dne 6. januarja in zakonom z dne 3. oktobra.

Dalje je rekel:

»Kakor sem uvodoma naglašal, se je politično strankarstvo nehalo. Vendar se zavedam, da igrajo tozadevni imponderabilni psihološki momenti še veliko vlogo. In dokler obstaja človek iz krvi in mesa, ima ožje in ljubše prijatelje tu ali tam. Apeliram na vas in vas prosim, da bi tudi v izvenuradnem zasebnem življenju zastavili vse svoje moči in zmožnosti, da se vsa bivša strankarska nasprotstva ublažijo, če že ne bi mogla popolnoma izginiti. Novi duh naj navdaja od 6. januarja dalje vse ljudstvo in ravno politično uradništvo je pri tej novi usmeritvi v prvi vrsti poklicano, da izžareva smernice in tendence, ki so potrebne za novo dobo zgodovinskega razvoja naše države.«

Skupno z novim banom je prevzel svoje posle tudi pomočnik bana Dravske banovine g. dr. Pirkmajer Otmar.

Nabirajte naročnike za Kmetijsko Matico!

odurnega izdajstva. »Maščevanje neba,« je menil in se s strastno naglico dvignil, »je na tak način ob orožje. Celo angeli so zaradi tega razjarjeni. Postavili so se na stran tistih, ki trpe nepravdo, in se zavzemajo za ohranitev božjega in človeškega reda!« Po teh besedah je stopil za trenotek k oknu in se zagledal v noč, ki je z viharnimi oblaki drvela v daljo preko lune in zvezd. Ker se mu je zdelo, da sta se mati in hči spogledali, dasi tudi ni videl, kako sta si bili namignili, ga je obšlo neprijetno in zoperno občutje. Obrnil se je in prosil, naj mu pokažeta sobo, kjer bi lahko spal.

Mati se je ozrla in pripomnila, da je že itak blizu polnoči. Vzela je svetilko v roko in pozvala tujca, naj gre za njo. Po dolgem hodniku ga je peljala v zanj določeno sobo.

Tončka je nesla tujčevu suktnjo in več drugih stvari, ki jih je bil odložil, a mati mu je pokazala z blazinami udobno obloženo posteljo, kjer naj bi spal. Ko je še ukazala Tončki, naj pripravi gospodu kopel za noge, mu je voščila lahko noč in se poslovila. Tujec je postavil svoj meč v kot in položil par pištol, ki jih je nosil za pasom, na mizo. Medtem ko je Tončka odmaknila posteljo in jo pregnila z belo rjuho, se je oziral po sobi. Ker je po razkošju in okusu, kakršen je vladal v njej, prav kmalu spoznal, da je to morala biti soba prejšnjega lastnika naselbine, mu je občutek nemira kakor jastreb legel na srce. Zelel si je — lačen in žejen, kakor je bil prišel, — zopet nazaj k svojem v gozd. Mladenka je medtem iz bližnje kuhinje prinesla posodo tople vode, vonjajočo po prijetno dišečih zeliščih, in je povabila častnika, ki se je bil naslonil na okno, naj se osveži s kopeljo. Častnik se je spustil na stol, med tem ko je molče odložil ovratnik in telovnik. Pripravljal se je, da se sezuje. Medtem ko je mladenka na kolenih pred njim čepeča pripravljala podrobne malenkosti za kopanje, je mo-

Glas agrarnega interesenta.

Večina malih kmetov in delavcev je zainteresirana na izvedbi agrarne reforme. Med temi je na tisoče takih, kojih predniki so gnojili in se znojili na zemlji, ki je bila tudi še njihova last. Med nami so danes tudi oni, ki so korak za korakom osvajali z puško v roki pot v domovino in se kot dobrovoljci borili za našo svobodo. Svobodni smo. Čuli smo glas našega kralja Aleksandra, ki nam je v znanem manifestu povedal, da je zemlja božja in človeška, t. j. od onega, ki jo obdehuje...

Preživeli smo viharne politične čase v veri, da pride čas, ko bo tudi mali človek izpregovoril.

Dobili smo zakon, ki jasno pove, kaj — in do kaj imamo pravico mali kmetje, grajščinski delavci, — sploh agrarni interesenti.

Na tisoče interesentov čaka na izvedbo agrarne reforme. Zima je pred durmi in kam naj gredo družinski očetje iz grajščinskih posestev.

Združimo se interesenti, da si v skupnosti izvojujemo naše zakonite pravice. Težko je naše stanje. Ne vemo, ali smo sigurni v svojih stanovanjih čez zimo ali ne; je-li dobimo, — potrebna drva za kurjavo, ali ne? Zganimo se, da ne bomo primorani prezimiti z volkovi pod milim nebom. — Agrarni interesenti z dežele.

Če bi se mogli najti?

Članki in izvajanja preč. g. Janeza Kalana se med našim ljudstvom odobravajo. Gotovo je, da je vprašanje vernosti med nami že davno za vsakega rešeno, ker smo verni. Čudna je bila le taktika slovenskih politikarjev, ki so se posluževali podtikanja brezverstva ali protiverstva. Saj če bi kmet ne bil veren, kaj bi potem še ostalo vernega?

PODLISTEK

H. von Kleist - Ivan Albrecht:

Zaroka na St. Domingu.

(Nadaljevanje.)

»Zlasti se mi je zdel čin mlade deklice,« je nadaljeval po kratkem premolku, »nekaj izredno strahotnega. To dekle, zamorka po rodu, je uprav ob času, ko je vzplamtel upor, ležalo bolno za rumeno vročico, ki je v povečanje gorja izbruhnila v mestu. Tri leta preje je služila pri belopoltem naselniku kot sužnja. Vznejevoljen, ker se ni hotela podati njegovim željam, je trdo ravnal z njo in jo pozneje prodal nekemu kreolskemu naselniku. Ko torej na dan splošne vstaje po naključju izve, da je naselnik, njen nekdanji gospod, pred besnostjo zamorcev, ki so mu bili za petami, pobegnil v lesen hlev tam v bližini, pošlje v mislih na nekdanje krivice ob prvem somraku svojega brata k njemu z vabilom, naj prenoči pri njej. Nesnečnež, ki niti ni vedel, da dekletu ni dobro, in tudi ne, za kakšno boleznijo boleva, je prišel. Ker je menil, da je zdaj otet, jo je poln hvaležnosti zaklenil v svoj objem. Komaj pa se je v ljubkovanju in nežnostih pomudil pol ure v njeni postelji, se ona z izrazom divjega in studenega srda dvigne na ležišču. Okuženko, ki nosi v grudih smrt, si poljubljaj. Pojdi in oddajaj rumeno vročico vsem, ki so tebi enaki!« — Medtem ko je stara na glas dajala duška svojemu studu zbog tega, je vprašal častnik Tončko, da bi bila zmožna takšnega dejanja. »Ne!« je odvrnila Tončka in zmedeno strmela nizdolu predse. Tujec je položil prst na mizo in pripomnil, da po občutju njegove duše nobeno tiranstvo, ki bi ga morda kadarkoli bili zakrivilo belokožci, ne more opravičiti tako nizkotnega in

tril njen prikupljivi stas. Ko je pokleknila, so se ji v temnih kodrih valujoči lasje vsuli na mlade grudi. Izraz nenavadne miline je podrhteval krog njenih usten in odseval preko dolgih, nad povešene oči upognjenih trepalnic. Prisegel bi bil, da izvzema barvo, ki mu je bila zoperna, še ni nikdar videl nič lepšega. Pri tem je postal pozoren na nekšno daljno podobnost, — še sam ni prav vedel, s kom, — ki jo je bil opazil že takoj ob prihodu v hišo. To ga je z vso dušo zavzelo zanj. Ko je od dela, ki ga je opravljala, vstala, jo je prijel za roko. Ker je čisto pravilno sklepal, da obstoja eno edino sredstvo za preskušnjo, da-li ima dekle kaj sreče ali nič, jo je potegnil k sebi v naročje in jo vprašal, je-li že zaročena z ženinom. »Ne!« je šepnilo dekle in v ljubki sramežljivosti povsilo velike črne oči. Dodala je, ne da bi se bila zganila v njegovem naročju, da jo je sicer pred tremi meseci zasnubil Konelly, mladi zamorec iz sosesčine, vendar ga je odklonila, ker je še mlada. Tujec, ki je z obema rokama objemal njeno vitko telo, je dejal: »V moji domovini je po nekem tam razširjenem pregovoru deklet, ki šteje štirinajst let in sedem tednov, dovolj staro za možitev.« Medtem ko je ogledovala majhen zlat križec, ki ga je nosila na prsih, jo je vprašal, koliko je stara. »Petnajst let,« je odvrnila Tončka. »No, torej!« je dejal tujec. »Ali mu manjka premoženja, da bi si uredila domačijo, kakor si želiš ti?« Tončka, ne da bi dvignila oči k njemu: »O ne! Narobe!« je dejala. »Kakor se je položaj zasukal zadnje čase, je Konelly postal bogat človek. Njegov oče je prevzel vse selišče, ki je bilo dotlej last naselnika, njegovega gospoda.« — »Zakaj pa si torej odklonila snubitev?« je vprašal tujec. Prijazno ji je pogladil lase s čela in dejal: »Ti morda ni ugajal?« Dekle je kratko zmajalo z glavo in se je zasmajalo. (Dalje.)

Da so se politikarji posluževali takih pripomočkov, je bil vzrok političen boj takozvanih liberalcev in klerikalcev, ki niso bili v sredstvih prav nič izbirčni. Krivi so bili oni, ki se v strasteh niso znali brzdati ter niso mogli, ali hoteli ločiti slabega od dobrega, oni ki so proglašali, da kdor ni z nami, je proti nam, torej brezverec.

Kdor je količkaj po svetu pogledal, je tudi lahko spoznal, da je tako gnilo sredstvo zločin nad bratom. S psovko brezverec so obmetavali poštene ljudi, ki so živeli globoko krščansko življenje, a niso bili klerikalci. Oh, koliko so napravili s tem jeze, sovraštva, nesreče in greha. Tega ne bomo mogli nikoli popisati. Vera jim je bila kakor sod barve, s katero so prebarvali vso gnusobo, ako jim je služila za politične in materijalne cilje. In vendar vsak ve, da vera pri nas ni v nevarnosti, ker ni najti v celi občini kmeta, ali kočarja, ki bi živel brezversko. Kmetje smo verni in taki želimo ostati.

Vprašanje, »če bi se mogli najti«, bo rešeno takoj, ko zavlada med nami resnica in pravica. Upamo, da dosežemo in to pod dobrim vplivom 6. januarja 1929. A. K.

NOVICE.

G. Miloš Štibler, dosedanji inspektor v kmetijskem ministrstvu, je imenovan za šefa revizijskega oddelka v Agrarni banki.

Vel. župan dr. Vodopivec upokojen. Z ukazom Nj. Vel. kralja sta bila na predlog predsednika ministrskega sveta in ministra notranjih poslov upokojena veliki župan beograjske oblasti Gjorgje Matić in veliki župan ljubljanske oblasti dr. Fran Vodopivec.

Generalni tajnik Društva narodov v Jugoslaviji. Pretekli teden se je mudil v Jugoslaviji generalni tajnik Društva narodov sir Erik Drummond. Njegov prihod se spravlja v zvezo z velikim zanimanjem, ki ga posveča Društvo narodov balkanskim vprašanjem. Drummond se je razgovarjal v Beogradu z našim zunanjim ministrom g. dr. Marinkovičem in bil sprejet tudi od Nj. Vel. kralja. Vrnil se je skozi Sarajevo, Dubrovnik in Trst v Ženevo, kjer ima Društvo narodov svoj sedež.

Higijenski zavod v Ljubljani je podaril šoli na Skaručni higijensko sesaljško s trakom, konstrukcija g. ravnatelja dr. Pirca. Sesaljška in trak sta prvovrstni in odgovarjata vsem higijenskim predpisom. Vodnjak se je izdelal po načrtu higijenskega zavoda v Ljubljani.

Vlak povozil kmeta Demšarja. Kmet Ignac Demšar iz Dev. M. v Polju pri Ljubljani je pripeljal v mesto voz zeljnatih glav na prodaj. Ker ga ni na trgu prodal je peljal zelje na kolodvor, kjer ga je neka tvrdka nakupovala in takoj nakladala v vagone. Ko je stopil na železniško progo, ga je zagrabila lokomotiva in ga vrgla na tla, da mu je pri tej priči počila lobanja. Bil je takoj mrtev.

Poskušen samomor? V Jelenji vasi ob Kolpi se je ustrelil s puško in trebuh g. Peter Mavrin. Rana k sreči ni bila smrtonosna. Ali gre za poskušen samomor, ali nesrečo, se ne ve.

Preprečena železniška nesreča pri Zagorju. Med postajama Sava in Zagorje se je pretekli teden vsul na železniško progo velik plaz kamenja, ki jo je zasul 10 m na debelo ter pokvaril železniški nasip in tračnice. Čuvaj proge na tem delu je slišal silno bobnenje ter se takoj podal pogledat kaj se je pripetilo. Obvestil je obe bližnji postaji, ki so takoj prihajajoče vlake ustavile in obvestile železniško direkcijo o nezgodi. Z veliko težavo so očistili progo in popravili tir že tekom petih ur. Budnosti progovnega čuvaja se je zahvaliti, da se ni pripetila velika železniška nesreča.

Volitve na čehoslovaškem.

Mednarodni agrarni biro v Pragi (zveza vseh evropskih kmetijskih strank) objavlja uradne podatke o izidu državnozborskih volitev na Čehoslovaškem. Iz teh števil je razviden sijajen uspeh, ki ga je dosegla čehoslovaška kmetijska stranka, katera je zbrala na svojih kandidatnih listah 1.105.429 glasov in zaznamuje čez 150.000 glasov napredovanja od zadnjih volitev. V novem parlamentu bo imela stranka 46 poslancev.

Nemška kmetijska stranka na Čehoslovaškem je dobila 396.383 glasov in 16 poslancev.

Kar se pa tiče volitev v senat, je dobila čehoslovaška kmetijska stranka 978.291 glasov in 24 mandatov, torej dva več kot zadnjič, nemška kmetijska stranka pa 359.002 glasov in 9 mandatov.

V splošnem so pretrpeli največji poraz komunisti, ki so padli od 41 poslancev na 30 in od 20 senatorjev na 15.

Čehoslovaška kmetijska stranka je ostala najjačja in največja stranka v republiki in tako je bil poverjen za sestavo nove vlade njen član, dosedanji ministrski predsednik, gospod Udržal.

Slovenski komunist obsojen pred državnim sodiščem v Beogradu. Pred državnim sodiščem v Beogradu je bil obsojen Jakob Žorja iz Ljubljane na 5 let težke ječe radi komunistične propagande. Pri tej priliki sta bili obsojeni tudi Pavla Kastrinova na eno leto zapora in Marija Drakslerjeva na 6 mesecev zapora. — Državnemu sodišču sta bila izročena iz Ljubljane inž. Drag. Gustinčič in akademik Dušan Kermavner.

Tovariši borci iz vojne! Vabimo Vas, da pridete v velikem številu na naš občini zbor, ki bo v Ljubljani dne 24. t. m. v salonu tovariša Rozmana (pri Jerneju), Sv. Petra cesta št. 85 ob 9. uri dopoldne. — Vsak bivši vojak ima dostop in lahko izreče svoje želje. Sicer spored kot ponavadi.

Poneverba. V Sarajevu je poneveril nad pol milijona polkovnega denarja podporočnik 22. artilerijskega polka Mehmed Manžič. Hotel je pobegniti na Madžarsko pa so ga naše oblasti prijele v Subotici.

Megojnice. Kot priprost kmetijski človek se skoraj načuditi ne morem, da še vendar živi na Slovenskem duhovnik, tak duhovnik, kakor je gosp. duh. svet. Janez Kalan, ako berem v zadnjih dveh številkih »Kmetijskega lista« njegove tako resnične dopise. Bodi na kratko omenjeno, da vsa čast takšnemu duhovniku, ki se res tako srčno zavzema in žrtvuje za prepotrebno stanovsko izobrazbo in prospeh ubogega kmeta, ki dandanes ječi pod slabimi finančnimi razmerami. Ko bi vsa naša čč. duhovščina in sploh vsa naša inteligenca, kar jo biva na deželi med priprostimi kmetiskim ljudstvom, se malo bolj brigala za povzdigo kmetijskega stanu, pa malo manj za strankarije, bi bilo mogoče malo bolje — slabejše mislim — gotovo ne. Srce me boli, ko večkrat vidim in slišim tako grozno strankarsko zagrizenost in mržnjo, ki bi je po mojem mnenju ne bilo treba. Gosp. duh. svet. J. Kalanu pa želim, da bi našel več posnemalcev v svojih vrstah! In tudi želim, da bi se vendar enkrat to globoko brezdno med nami nekako premostilo! Da bi že vendar enkrat ta starokopitni in magnetični izraz (>naš<) za vedno pokopali. Gosp. duh. svet. J. Kalanu pa kličem le tako naprej, Bog ga živi! — Kmet.

Težka nesreča potniškega letala. Veliko nemško potniško letalo se je hotelo dvigniti na pot, a je pri tem na nepojasnen način nastala nesreča. Letalo je popolnoma zgorelo. Od osmih potnikov jih je sedem zgorelo. Domnevajo, da se je razbil rezervoar za bencin, ki je nato eksplodiral. Rešil se je samo en pilot, a še ta težko ranjen.

Čirkovec na Dr. polju. Dne 2. t. m. smo pokopali dobro znanega sadjarja v našem okolišu Antona Lačena. Nenadoma je umrl, ne da bi dalje časa bolehal. Pokojnega je poznal vsak človek iz našega okraja po oni zgodbi, ko ga čirkovski »ponarejevalci denarja« niso hoteli sprejeti v svojo družbo. Več let nam je dal Tonča gradiva za šale in zabave ter se ga bomo trajno spominjali. Govorica o »delanju« denarja sega daleč na okrog in je vzbujala mnogo, mnogo smeha. Postala je tako nekako prislovna za naš okraj, kakor za Lamberger pri Poljčanih ona, ko so vlekli vola na cerkveni stolp, na katerem je rastla trava, da bi jo popasel. Spomin na rajnega Tonča in na povest o ponarejevanju denarja ostane med nami, njemu pa naj sveti večna luč.

Dijak brez rok. V osješko gimnazijo se je vpisal te dni dijak brez rok. Prišel je iz vasi Orahovice v Slavoniji, kjer je obiskoval osnovno šolo. Nesrečni dijak si pomaga v vsem z nogami. Od rojstva mu manjkata obe roki. Z nogama piše, pije, je itd.

Cepljenje proti jetiki. V Parizu je predaval te dni rumunski zdravnik Santacuzene o svojih vseh, ki jih je dosegel s posebnim protituberkuloznim serumom pri otrocih. V Rumuniji je bilo z njegovim serumom cepljenih 17.535 otrok in med njimi že 1000 jetičnih. Umrljivost pri cepljenih otrocih je padla za več kot 50 odstotkov. Zato je predlagal profesor Santacuzene prisilno cepljenje otrok z antituberkuloznim serumom.

Zlato se vrača iz Amerike. Te dni je pripela iz Amerike ladja, ki je pripeljala v Francijo zlat tovor. Za 76 milijonov zlatih frankov. To je prva pošiljatev zlata iz Amerike po dolgem času. Dosedaj je romalo zlato vedno iz Evrope v Ameriko.

Najboljša krava iz Amerike. Te dni se nahaja sedaj v Nemčiji in je last kmeta Westenhoffa iz Westfalskega. Krava daje letno okroglo 9.160 l mleka s 311,25 kg masti, to je približno 25 l mleka dnevno skozi celo leto.

Oproščen, ker je ubil svojo mater. Pred sodiščem v mestu Draginjan na Francoskem se je te dni zagovarjal 28 letni sin Rihar Korbe, ki je ustrelil svojo lastno mater, da jo reši neozdravljive bolezni. Njegova mati je ležala že več let težko bolna v postelji. Sin ji je z vso ljubeznijo stregel in jo tolažil. Upanja za ozdravljenje pa ni bilo nobenega. Mati je od dne do dne huje trpela in se mučila. Da jo reši stahovitih muk in bolezni, je sklenil sin svojo mater iz usmiljenja ubiti. Res je vzel revolver in jo ustrelil v sence, nakar je pognal kroglo še sebi v glavo. Mati je bila takoj mrtva, sin je pa po nekaj mesecih ozdravel in se te dni zagovarjal pred poroto. Porotniki so spoznali, da ni kriv umora in ga oprostili obtožbe.

Razbojniki napadli bolgarski vlak. Na progi med postajama Berkovico in Vojčinovci v Bolgariji so do zob oboroženi razbojniki napadli osebni vlak. Skočili so na lokomotivo takoj, ko je vlak zapustil postajo ter so z revolverji prisilili strojevodjo, da je ustavil. Nato so oropali vse potnike in jim pokradli nad 40.000 levov. Ko so opravili svoj posel, so razbojniki pobegnili brez sledu. Potniki zatrjujejo, da so spoznali v enem razbojniku zloglasnega Uzunova, ki je zadnjič napadel avtomobil in na enem ubil tri bolgarske sodnike.

Lakota na Kitajskem. Iz glavnega mesta Kitajske, Pekinga, javljajo, da je tekom letošnjega leta umrlo v provinci Chan Si 2.100.000 ljud. V isti provinci jih leži še 1.300.000 težko bolnih in vsled gladu oslabljenih, za katere je malo upanja, da bi okrevali. Nevarnost lakote je tem večja, ker je nastopila v tamošnjih krajih huda zima. Sestradanim pomaga neka ameriška krščanska unija, ki je pa sporočila ameriškemu predsedniku Hooverju poziv za hitro pomoč, ker so ji pošla že vsa sredstva.

NARODNI GOSPODAR

Kriza in zadruga

V poljedelstvu skoro celega sveta vlada letos občutna gospodarska kriza. Tudi naše poljedelstvo je prizadeto. Veliko se o tem piše in razgovarja ter išče vzroke, ki to krizo povzročajo.

Jasno je, da nimajo naši poljedelci nobene vpliva na cene takih pridelkov (žito), ki prenesejo daljši transport in katere diktirajo dotični kraji, ki razpolagajo z ogromnimi množinami. Vendar pa bi mogli naši kmetovalci doseči boljše cene vsaj na domačem trgu za take kmetijske produkte, ki ne prenesejo vožnje v oddaljene trge, bodisi radi tega, ker se lahko pokvarijo, glavno pa radi tega, ker bi se s prevažanjem preveč podražili. Iz tega sledi tudi, da bo čisti izkupiček oddaljenih konkurentov toliko manjši kolikor višji bodo prevozniki stroški. Ne glede na vse to nastane pa vprašanje, zakaj so cene večina kmetijskih proizvodov tako nizke? Glavni vzrok temu je neorganiziranost kmetov-producentov, deloma nadprodukcija in slaba kakovost.

Za našega malega kmeta pride v prvi vrsti v poštev domači trg, katerega bi moral popolnoma obvladati, potem pride šele vprašanje izvoza v druge kraje naše domovine in tudi v inozemstvo. Ker nima naš kmet nobenega pregleda o trgih in tržnih cenah, so naši trgi včasih prenapolnjeni z blagom, tako da mora kmet vsled velikih prevoznih stroškov in zamude časa prodati svoje blago tudi pod ceno, če hoče sploh prodati, včasih pa na trgih blaga primanjkuje.

Te nedostatke bi se dalo odstraniti z združenjem vseh kmetov-producentov v obliki prodajnih zadrug. Take zadruga bi zbiralale oziroma pokupovale kmetijske produkte svojih članov in zalagale domače trge samo s potrebno množino blaga. Če bi pa bilo na trgu preveč blaga, bi ga eventualno same kupile, da ne bi vsled tega cene preveč padale. Previšna blago, ki ga ne more domači trg konzumirati, bi pa izvozile na druge oddaljene trge, po potrebi tudi v inozemstvo. Le na ta način bo mogoče regulirati cene vsaj na domačem trgu in tudi v letih nadprodukcije prodati vse blago. Z dobrimi zadrugami bi se izločili tudi razni prekupci, ki zmanjšujejo kmetu izkupiček, konzumentu pa podražujejo blago.

Da pa bodo te zadruga mogle uspešno izvrševati dane naloge, je potrebno:

1. da vsi kmetje pristopijo kot člani v zadrugo,
2. da so člani dobro poučeni o namenu in pomenu zadruga, ter da vlada med njimi popolna disciplina, zaupanje in poštenost, t. j. da prodajajo svoje izdelke izključno potom zadruga ali vsaj ne brez njene vednosti in odobrenja in da dobavljajo zadrugi dobro blago. Dogaja se namreč pri že obstoječih zadrugah, da člani dobavljajo zadrugi samo tedaj in tako blago, ki ga sami ne morejo prodati.
3. Zadruga mora imeti vse potrebne naprave, kakor skladišča za shranjevanje pridelkov, priprave za sortiranje in pakovanje ter pošiljanje na trg itd.
4. Dalje mora razpolagati zadruga z ljudmi, ki so trgovsko in strokovno izvežbani. Brez dovoljnega kadra ljudi, ki poznajo naše tržne razmere s kmetijskimi produkti, je vsako prizadevanje zastoj in ni mogoče pričakovati niti najmanjšega, še manj pa trajnega uspeha.
5. Toda s tem, da je zadruga ustanovljena, ni še ničesar storjenega za odstranitev krize, temveč treba ji je dati vse pogoje, da se zamore uspešno razviti in delovati, t. j. denarnih sredstev. Potreben je kapital za investicije (investicijski kapital), za vzdrževa-

nje aparata in trgovsko poslovanje (obratni kapital). Nezadostna denarna sredstva so eden glavnih vzrokov, da obstoječe zadruga ne uspevajo in se ne morejo uveljaviti tako, kakor bi bilo želeli. Vsak trgovec, obrtnik in tudi kmet mora imeti gotov kapital, če hoče kaj ustvariti in uspešno voditi svoje podjetje. Kmet si mora posestvo kupiti, če ga ni podedoval in si mora preskrbeti obratni kapital in sicer za nakup živine, orodja, umetnih gnojil, semena itd. To je vsakemu dobro znano in ni potrebno širših utemeljevanj.

Ker je zadruga podjetje zadrugnikov in tudi njihova last, katero ima za cilj zboljšanje gospodarstva in zvišati dohodke svojih članov, ji morajo zato njeni lastniki-člani dati zadostnih sredstev. Da pa je mogoče določiti, koliko bo moral vsak zadrugnik vplačati, je treba izgotoviti natančen proračun in ugotoviti koliko potrebuje zadruga investicijskega in koliko obratnega kapitala, da bo kos svoji nalogi. Potreben kapital je razvrstiti po gospodarski moči na člane, ki ga morajo vplačati v obliki deležev. Torej čim večji posestniki, tem več bodo pridelali in se bodo tudi v večji meri posluževali zadruga, zato morajo tudi v tem razmerju sorazmerno več prispevati. Kot enota za delež se običajno vzame eden oral ali hektar zemlje.

Na tem mestu je omeniti naše padeželske kreditne zadruga, katerih namen je podpirati produktivno in prodajno združništvo. Če nočejo kreditne zadruga te akcije same prevzeti in jo voditi, naj bi jo vsaj znatno podprle. Milijoni in milijoni kmetijskega denarja, ki so jih naše rajtajnovke zbrale, romajo v mesta, bodisi direktno ali po ovinkih v banke, kjer so popolnoma odtujeni kmetijski produkciji. Ponosni smo, da je naše kreditno združništvo najmočnejše v Jugoslaviji, a na drugi strani moramo žal ugotoviti, da ni to združništvo naredilo niti polovico tega, kar bi lahko naredilo za našega kmeta.

Le dobro in premišljeno organizirano združništvo z izvežbanimi močmi in potrebnimi denarnimi sredstvi, oporo na centralno organizacijo, bo moglo zlomiti gospodarsko krizo. Vse javne in privatne podpore ne bodo ničesar zalegle, če ne bomo začeli s samopomočjo!

Anton Rožet.

Občni zbor društva kmetijskih strokovnjakov. Toletni občni zbor društva kmetijskih strokovnjakov za Dravsko banovino se vrši v soboto, dne 16. novembra ob 10. uri dopoldne v Celjskem domu v Celju. Prošnja za običajne železniške olajšave je vložena. Člani se vabijo na številno udeležbo, ker so na dnevnem redu važne točke, med drugimi tudi sprememba pravil. — Tajnik: Ing. B. Wenko. Predsednik: Ing. J. Zidanšek.

Kmetijska šola na Grmu je zaključila letno šolo 1928/29 dne 31. oktobra t. l. Slovesnosti se je udeležil g. komisar ljubljanske oblasti samouprave dr. M. Natlačen, ki je pred razdelitvijo izpričeval nagovoril učence, podajajoč jim na pot nekaj lepih misli. Priporočal jim je, naj bodo ukaželjni, pridni in delavni, varčni in naj bo vse njihovo delo prežeto z ljubeznijo do rodne grude. Uspeh letnika je sledeč: s prav dobrim uspehom je šola dovršilo 17 učencev, z dobrim 10, z zadostnim 4. Učenci so po zaključku odšli na svoje domove, da pridobljeno znanje izkoristijo sebi in svoji okolici v prid.

Preiskave v oddelku za vodo in živila v Higijenskem zavodu v Ljubljani. Higijenski zavod v Ljubljani sprejema odslej v oddelku za preiskavo vode in živil tudi vse privatne preiskave živil (mleka, masti, moke, olja, sira, mesnih izdelkov, medu, kruha sladkorja, sadnih sokov, vina, limonad, brezalkoholnih pijač, octa, slaščice itd.) po cenovniku, odobrenem od ministrstva narodnega zdravja, na kar se interesenti opozarjajo.

* * *

Shranjevanje korenstva.

Ponovno se bližamo zimi, ne vemo pa ali bo bolj mila kot lanska, ali pa še ostrejša. Preteklo leto je bilo velikansko tarnanje, da je zmrznil krompir, korenje, repa itd. Večina malih kmetov nima zavarovanih toplih kleti proti mrazu in tako ga mraz spravi ob ves pridelek, ob njegov celoletni trud. Pojasniti hočem, kako na najlažji in najcenejši način shranimo korenstvo preko zime, da mu mraz ne bo škodoval.

Poiščimo blizu doma primeren suh prostor, kjer nikoli ne zastaja voda. Tla moramo repo poravnati, nato lahko nastelimo s slamo, vendar to ni neobhodno potrebno. Na tako pripravljen prostor zložimo korenstvo lepo na kup v obliki piramide, nato obložimo kup s slamo, v slučaju, da se je bati miši, pa natrosimo na kupu sesekanega brinja. Najvažnejše je obsipavanje z zemljo. Približno 35 cm od kupa naredimo z lopato krog. Z lopato nato dvigamo, štihamo zemljo ter jo položimo ob piramido, tako dolgo, da je cela obložena. Na vrh namečemo bolj debelo plast zemlje in jo naredimo lepo koničasto, jo še z lopato pritepemo, da se bolj zgleda in stlači, da ne zateka v kopicu vodo.

Od jarka, kateri nastane iz izkopane zemlje, se napravi kanal za odtok vode.

Tako lahko shranjujemo vse korenstvo, tudi jabolka, in se nam ni niti najmanj bati, da bi zmrznilo.

Kopice se dela v velikosti, po potrebi hrane, katero potrebujemo za živali, da jo v najhujši zimi v shrambi na toplem zavarujemo, ako jo razderemo. Tudi semenski krompir ostane zdrav in prav dobro poganja klice. Narava sama nam na ta način nudi najboljšo kletu preko zime.

Sejmi:

18. novembra: Šoštanj.
19. novembra: Raka, Podsreda, Slovenji gradec, Sv. Jurij ob j. ž.
20. novembra: Gor. Planina.
21. novembra: Hotedersčica, Podčetrtek, Sv. Jurij ob Taboru, Sv. Barbara v Haložah.
22. novembra: Jesenice na Dolenjskem.
23. novembra: Slov. Bistrica, Št. Lovrenc, Mojstrana.

SEZIJSKA PRODAJA

novo prispeloga blaga po izredno nizkih cenah. — Kamgarni za moške obleke od 100 Din, razno sukno od 45 Din, volneno blago za ženske obleke 130 cm široko od Din 34—, dubel za sukne od Din 125— za ženske plašče od Din 55—, različni kambriki, vsakovrstni parhenti in flanele od 9 Din, bela in rjava kontenina za rjuhe od Din 20—, koci od Din 120— naprej.

Suknena obleka

3-10 m blaga z vso dobro podlago samo

Din 230—.

Blago zanesljivo dobro, cene nizke, postrežba solidna in točna. Vsakdo naj se posluži ugodnega nakupa dobrih oblačil po nizkih cenah v manufakturni trgovini

IVAN KOS, družba z o. z.

LJUBLJANA, Sv. Petra cesta šte. 23.

«KMETIJSKA MATICA»

Kmetijski koledar 1930 v žepni obliki je izšel v založbi Kmetijske tiskovne zadruga v Ljubljani, Kolodvorska ulica 7. Cena v platno vezanemu koledarju Din 12—, po pošti Din 13—. Razprodajalci imajo popust. Naročite si ga takoj, ker bo kmalu razprodan.

Leta 1930 praznuje Ljubljanski velesojem desetletnico svojega obstoja in delovanja. V proslavo tega jubileja se vrši od 20. maja do 9. junija X. Jubilejni vzorčni velesojem. Ta prireditev bo posebno bogata in pestra in naj bo zlasti revija domače produkcije. Na tem velesojem naj ne manjka nobena zavedna domača industrija, razstavljeni naj bodo vsi domači industrijski in obrtni proizvodi.

Ljubljanski živinski sojem (6. t. m.) Dogon: 281 konj, 49 volov, 75 krav, 16 telet in 206 prašičkov za rejo; prodanih je bilo 65 konj, 35 volov, 32 krav, 13 telet in 160 prašičkov. Navzlic slabemu vremenu je bila kupčija še prilično živahna. Napram zadnjemu

sojemu so popustile cene teletom, vendar je tu-

Fabiani & Jurjovec

Ljubljana, Stritarjeva ulica 5

— Velika zaloga —
SUKNENEGA BLAGA
za moške in ženske obleke.
Lepa izbira svilenih
rut in šerp. Krojači in
šivilje, pišite po vzorci!

di v splošnem opaziti nagibnost k popuščanju, ki pa v cenah še ni prišla toliko do izraza. Za kg žive teže se je plačevalo (v oklepajih cene zadnjega sejma): voli I. 10-50 (10-50), II. 9-50 (9-50), III. 8-50—9 (8-50), krave debele 4-5 (4-5), teleta 13-14-50 (14-15).

Dunajski svinjski sojem (5. t. m.) Dogon: 12.731 komadov, od tega 3217 iz Jugoslavije, 4516 iz Poljske in 4340 iz Madžarske. Pri živahnem prometu so se pitane svinje podražile za 15 do 20 grošev, mesni prašiči pa za 15 grošev. a kg žive teže notirajo: pitane svinje I. 2-2-05, angleške križane 2-10-2-25, kmetijske 1-85-2-10; mesne: poljske 1-90-2-35, pozenske 2-30-2-70 šilinga.

Najboljši in najtrpežnejši
šivalni stroji
in **KOLESA** so
GRITZNER
in **ADLER**
za dom, obrt in industrijo,
v raznih opremljenih
Istotam švicarski
pletilni stroji **DUBIED**
Pisalni stroji **URANIA**

Ugodni plačilni pogoji. — Večletna garancija.

Tovarniška zaloga:

JOSIP PETELINC

LJUBLJANA, blizu Prešernovega spomenika ob vodi.

Gotove obleke in površne suknje!

Da ustrežem mojim odjemalcem in jih obvarujem nepotrebnih potov in stroškov, sem upeljal nov način prodaje oblačilnega blaga. Vsak, kateri nima svojega krojača, ali ni s njim zadovoljen, lahko pri meni izbere blago - in dobi v 6 dneh zgotovljeno obleko po najnovejši modi, ali pa po svojem okusu. Cena gotovi obleki bo cenejša, kot povsod drugod, za to jamčim. Jamčim pa tudi za dobro izdelavo in dobro podlogo!

— Upeljal sem tudi vse vrste usnja - po znižani ceni. —

Pridite in prepričajte se pri

Ivan A. Grosek, trgovina z mešanim blagom, Trebnje.

EKONOM osrednja gospodarska zadruga
v Ljubljani, Kolodvorska 7
ima stalno v zalogi:

Umetna gnojila: Tomaževo žlindro, kalijevo sol, superfosfat, nitrofoskal (mešano gnojilo), čilski soliter, apneni dušik i. dr.

V Trebnjem je zaloga pri Iv. A. Groseku.

Seno in pšenično slamo dobavlja po najnižji ceni franko vsaka postaja.

Ob prvem kihnu,
ob najmanjšem ščegetanju v
nosu ali grlu zatecite se takoj
k razkušilnim pastiljam

„VALDA“

ki preprečujejo, lajšajo in
odpravljajo vnetje sluznic ter
povzročujejo njihovo odpor-
nost zoper prehlajenje, nahod,
vnetje krljca, katar t. t. d.

Pastilje „VALDA“
zabranjujejo nahodu raešir-
jenje na prsa. Toda pazite,
zahtevajte vedno samo izvirne
pastilje „VALDA“

Prodajajo se izključno le v
škafličicah z napisom „VALDA“ v
vseh lekarnah in drogerijah.

„JAVA“ pšenična kava
je izvrstna, zelo redilna in okusna. Zahtevajte jo pri vseh trgovcih! Razpošiljamo jo tudi po pošti v zavojih po 5 kg za 70 Din, če se denar naprej pošlje, ali pa po povzetju za 75 Din. Povzete je 5 Din dražje. Poštnino plačamo mi. Vsakemu 5 kg zavoju »Java« pšenične kave je kot darilo pridejana lepa skodelica za kavo. Kdor pošlje 2 Din v znamkah, dobi vzorec 100 g »Java« pšenične kave poštino prosto. Sprejememo za vsak večji kraj zastopnika. — Pržiona kafe »Java« k. d., Beograd, Lomina ul. 11/8.

KMETJE!

Kadar kupujete v mestu svoje potrebščine, podpirajte v prvi vrsti trgovce, ki v našem listu nudijo svoje blago

Dražestne kodre



neomejeno trpežne, pri vlažnem zraku ali potu dosežejo dame in gospodje brez škarij za kodranje z uporabo **HELA-LOCKENKRAUSLER**. Tudi najlepša bubi-glavica bo de s Hela lepša, ker je vsaka ondulacija nepotrebna. Velik prihranek na času in denarju. Pospešuje rast las. Vaše ogledalo Vas bo očaralo. Takoj pri uporabi polno onduliranih kodrov, krasne frizure. Veliko zahvalnih pisem. Posebno gledališke igralko so polne hvale. — Cena 12 Din; 3 steklenice 28 Din. — Dr. Nik. Kamény, Košice, poštni predal 12, 214, CSR.

Izšla je
Blasnikova
Velika Pratika
za navadno leto 1930
ki ima 365 dni.

»VELIKA PRATIKA« je najstarejši slovenski koledar, ki je bil že od naših pradedov najbolj upoštevan in je še danes najbolj obrajan.

V »Veliki Pratici« najdeš vse, kar človek potrebuje vsak dan: Katoliški koledar z nebesnimi, solničnimi, luninimi, vremenskimi in dnevnimi znamenji; — solčne in lunine mrke; — lunine spremembe; — koledar za pravoslavne in protestante; — poštne določbe za Jugoslavijo; — lestvice za kolke na menice, pobotnice, kupne pogodbe in račune; — konzulate tujih držav v Ljubljani in Zagrebu; — vse sejme na Kranjskem, Koroškem, Štajerskem, Prekmurju, Medžimurju in v Julijski Benečiji; — pregled o koncu brejosti živine; — tabelo hektarov v oralih; — popis vseh važnih domačih in tujih dogodkov v preteklem letu; — tabele za računanje obresti; — življenjepise važnih in odločilnih oseb s slikami; — oznaka predmetov, ki jih rabi kmetovalec in žena v hiši.

»VELIKA PRATIKA« se dobi v vseh večjih trgovinah in se lahko naroči tudi pisмено pri založniku

tiskarni J. Blasnika nasl.
d. d. v Ljubljani.

•Denar naložite najbolje in najvarneje pri domačem zavodu

KMETSKI HRANILNI IN POSOJILNI DOM

Rešun poštne hranilnice št. 14.257 . REGISTROVANA ZADRUGA Z NEOMEJENO ZAVEZO Brzovoj: »Kmeti doma« Telefon 2092

v LJUBLJANI, Tavčarjeva (Sodna) ulica 1

Vloge na knjižice in tekoči račun obrestuje po 6%,
pri trimesečni odpovedi po 7%, brez odbitka davka na rente

STANJE VLOG 25.000.000 DINARJEV.
JAMSTVO ZA VLOGE presega večkratno vrednost vlog

Strankam nudi brezplačne poštne položnice za nalaganje denarja. — Vložne knjižice drugih zavodov sprejema kot gojovino brez prakinjenja obrestovanja. POSOJILA daje proti poročstvu, na vknjižbo in proti sestavi premičnih in vrednostnih papirjev ter dovoljuje kredite v tek računu pod najugodnejšimi pogoji.

BLAGAJNISKE URE: Ob delavnikih od 8 — 12% in od 3 — 4%, le ob sobotah in dnevih pred prazniki od 8 — 12%.

Podružnica v Mariboru, Slomškov trg 3, prtiličje, poleg stolne cerkve.